

Regionalt utviklingsprogram 2013

- et ansvar for **FYLKESTINGET**
i Nord-Trøndelag

**Regionalt utviklingsprogram (RUP)
for
Nord-Trøndelag 2013**

Vedtatt i Fylkestinget i Nord-Trøndelag 6.12.2012, sak 12/73
Journalsak NTFK 12/12567

Layout: NTFK Regional utviklingsavdeling
Trykk: NTFK Kopisenteret

Alle foto er tatt av fotograf Steinar Johansen

Nord-Trøndelag fylkeskommune
Fylkets Hus
Besøksadresse: Seilmakergata 2
Postadresse: Postboks 2560
7735 Steinkjer

Telefon: 74 11 10 00
Telefaks: 74 11 10 51
E-post: postmottak@ntfk.no
Internett: www.ntfk.no

FORORD

Regionalt utviklingsprogram for Nord-Trøndelag 2013 (RUP) er et verktøy for en helhetlig utviklingspolitikk. Programmet er et godt utgangspunkt for arbeidet for en positiv samfunns- og næringsutvikling i Nord-Trøndelag.

RUP er et viktig verktøy for fylkesrådet for operasjonalisering av den politiske plattformen. Programmet er endret i forhold til tidligere år med en sterkere strategisk profil. Programmet utarbeides årlig. Den strategiske hovedinnretningen vil ligge som et grunnlag for perioden 2013-2016, men vil bli tatt opp til vurdering gjennom den årlige behandlingen, dette for å være oppdatert i forhold til den aktuelle utviklingen. Det legges videre opp til en bransjenøytral satsing med 3 innsatsområder.

Forankring og eierskap er avgjørende for å lykkes, og fylkesrådet har tro på partnerskap som metode i utviklingsarbeidet. RUP er ikke fylkeskommunens, men regionens dokument. Kommunene og RUP-partnerskapet er våre viktigste samarbeidspartnere i utvikling og oppfølging av programmet.

Nord-Trøndelag er et fylke med mange muligheter, men også store utfordringer. Samfunnet er i endring som følge av store strukturendringer i landbruket. Industrimiljøene våre er sårbare, og sterkt påvirket av konjunktursituasjonen. For å møte utfordringene, er fokus og prioritering avgjørende. Det regionale utviklingsarbeidet må i 2013 har sterk fokus på næringsutvikling og programmets tydelige næringsperspektiv er forsterket.

Det er en balanse mellom hvor stor andel virkemidler som legges ut til andre aktører og det å ha slagkraftige virkemidler på fylkesnivå. Behovet for større og ressurskrevende satsinger på enkelte steder, og de omfattende utfordringene som landbruket og industrimiljøene sliter med, viser nødvendigheten av å ha slagkraftige virkemidler og tilstrekkelig handlingsrom på fylkesnivå som kan virke på tvers av bransjer og kommunegrenser.

Fylkesrådet er opptatt av kommunenes muligheter for aktivt lokalt næringsutviklingsarbeid. Programmet representerer en omfattende satsing på kommunene gjennom omstilling og tildeling av fond. Fylkesrådet ønsker fortsatt regionalt samarbeid i bruken av regionale fond fordi det styrker kompetanse og kapasitet og bidrar til grenseoverskridende perspektiver, men har tillit til at kommunene vil videreføre samarbeidet selv den tidligere stimuleringsordning oppheves.

På vegne av det nord-trønderske partnerskapet vil jeg ønske oss lykke til med arbeidet i 2013

Steinkjer den 13. november 2012

Terje Sørvik
fylkesråd for regional utvikling og kultur

Innhold

1. INNLEDNING	5
1.1. Politisk forankring	5
1.2. Sammenheng mellom RUP og øvrige planer.....	5
1.3. Viktige partnerskap og samhandlingsarenaer.....	5
1.4. Hvem gjelder programmet for?.....	6
2. NORD-TRØNDELAG, HER ALT ER MULIG – UANSETT	7
3. NÆRINGSPOLITISKE UTFORDRINGER OG MULIGHETER	8
3.1. Befolkning, arbeidsmarked og boligmarked	8
3.2. Kompetanse og FoU	8
3.3. Innovasjon, entreprenørskap og internasjonalisering	8
3.4. Landbruk og naturressurser	9
3.5. Infrastruktur og attraktivitet.....	9
3.6. Klima, energi og miljø.....	9
4. VISJON OG HOVEDMÅL	10
4.1. Visjon	10
4.2. Hovedmål.....	10
5. PRIORITERTE INNSATSOMRÅDER I 2013	12
5.1. Infrastruktur og næringsnettverk	12
5.2. Rekruttering til nordtrøndersk arbeids- og næringsliv	13
5.3. Kompetanse for framtidig næringsvirksomhet.....	13
6. ØKONOMISKE VIRKEMIDLER OG VIRKEMIDDELAKTØRER	15
6.1. Fylkeskommunale utviklingsmidler	15
6.2. Programområder med egne økonomiske rammer	15
6.2.1. Interreg	15
6.2.2. Omstilling.....	16
6.2.3. Sørsamisk språk, næring og kultur	16
6.2.4. Kompensasjonsmidler for regionalt differensiert arbeidsgiveravgift	17
6.2.5. VRI Trøndelag	17
6.2.6. Regionalt Forskningsfond Midt-Norge.....	17
6.3. Samlet fylkeskommunal utviklingsinnsats i RUP 2013	18
6.4. Innovasjon Norge.....	19
6.5. Kommunalt arbeid for næringsutvikling.....	19
6.6. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag.....	20
7. MÅL- OG RESULTATSTYRING	21
8. VEDLEGG	22

1. INNLEDNING

Regionalt utviklingsprogram for Nord-Trøndelag (RUP) er et verktøy for en helhetlig og koordinert utviklingspolitikk for fylket. RUP konsentrerer seg først og fremst om strategier og tiltak som er mulig å følge opp med regional innsats og virkemidler, og angir retningen for bruken av sentrale utviklingsaktørers virkemiddelbruk.

Programmet utarbeides årlig med en strategisk hovedinnretning som ligger fast for perioden 2013-2016. Programmet har et bredt samfunnsperspektiv hvor næringsperspektivet er det mest sentrale, og dermed mest fokusert.

1.1. Politisk forankring

RUP bygger på følgende politisk grunnlag:

- Føringer fra staten, bl.a. tildelingsbrev fra Kommunal- og regionaldepartementet (KRD)
- Regional planstrategi 2012-2016
- Fylkesrådets politiske plattform «Nord-Trøndelag inn i framtida»
- Økonomistategier i Fylkestinget i juni 2012

Følgende politiske perspektiver er sentrale for det regionale utviklingsarbeidet og for virkemiddelbruken gjennom programmet:

- Ungdom
- Miljø
- Likestilling og mangfold
- Universell utforming

1.2. Sammenheng mellom RUP og øvrige planer

Fylkestinget i Nord-Trøndelag vedtok i juni 2012 Regional planstrategi for Nord-Trøndelag 2012-2016. Den fastslår at RUP skal utarbeides årlig som et regionalt strategidokument uten prosesskrav etter plan- og bygningsloven. Planstrategien trekker opp en rekke utfordringer og muligheter (se kap. 3). Innretningen av virkemiddelbruken skal søke å møte disse utfordringene. Dermed er innsatsområdene i RUP direkte avledet av planstrategien.

Planstrategiens planoversikt viser at det finnes en rekke tema- og bransjeplaner/strategier. RUP skal medvirke til å oppfylle mål og strategier i andre regionale tema, bransje- og strategiplaner i fylket (se vedlegg 1).

1.3. Viktige partnerskap og samhandlingsarenaer

Partnerskap er en viktig arbeidsmetodikk i det regionale utviklingsarbeidet i Nord-Trøndelag. Partnerskap forstås som et forpliktende samarbeid med dialog, felles ressursinnsats og ansvarsfordeling.

RUP-partnerskapet

RUP-partnerskapet er det strategiske partnerskapet knyttet til RUP og fungerer som styringsgruppe for arbeidet. RUP-partnerskapet består av følgende organisasjoner/aktører: NHO Trøndelag, LO, KS, NAV Nord-Trøndelag, Norges Forskningsråd, Høgskolen i Nord-Trøndelag, Trøndelag Forskning og Utvikling, SIVA, Fiskeridirektoratet, Nord-Trøndelag Barne- og Ungdomsråd, Innovasjon Norge, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Nord-Trøndelag fylkeskommune. Fylkeskommunen har lederskap og sekretariat.

Kommunene i Nord-Trøndelag

Kommunene har en sentral rolle i RUP. Årlig gjennomføres regionale møter med alle kommunene i fylket for operasjonalisering av de årlige programmene og innspill til påfølgende års program. Kommunene deltar også i RUP-partnerskapet gjennom KS. Fylkeskommunen deltar på regionrådenes møter. Nord-Trøndelag Forum for Næringsutvikling, som består av kommunenes næringsansvarlige, er direkte involvert i RUP-prosessen, og i forvaltning av de kommunale/regionale fondene. Samarbeidet mellom fylkeskommunen, Innovasjon Norge og kommunene om forvaltningen av kommunale/regionale fond reguleres gjennom årlige tildelingsbrev. Hver høst legges utkast til neste års RUP fram for kommunene og RUP-partnerskapet på Sannanmøtet.

Ungdomskonferansen

Ungdomskonferansen er fylkets viktigste politiske møteplass mellom ungdom og politikere. 135 ungdommer, fylkestingspolitikere og ordførere samles for å gi konkrete føringer for framtidens Nord-Trøndelag. Ungdomskonferansen er Nord-Trøndelags svar på Ungdommens fylkesting, og føringer som blir gitt på denne arenaen er viktige signaler for prioriteringer i RUP. Resultatene fra Ungdomskonferansen 2012 var følgende 3 prioriteringer:

- Legge til rette for aktive møteplasser for ungdom
- Redusere mobbing
- Videreføre og videreutvikle ungdomskonferansen

1.4. Hvem gjelder programmet for?

RUP er et verktøy for å samordne ulike aktørers innsats og skape en felles mobilisering rundt de viktigste innsatsområdene i fylket. RUP er et redskap for alle aktører i Nord-Trøndelag som jobber med regional utvikling. RUP-partnerskapet er det strategiske partnerskapet for RUP, og det er spesielt viktig at disse aktørenes virkemiddelbruk og utviklingsarbeid understøtter en samlet utviklingspolitikk for fylket.

2. NORD-TRØNDELAG, HER ALT ER MULIG – UANSETT

Mennesket er fylkets viktigste ressurs og ungdommen er morgendagens innbyggere og etablerere. På nasjonalt nivå er Nord-Trøndelag vurdert som et foregangsfylke når det gjelder å gi ungdom muligheter for medvirkning.

Fylket er preget av regionale variasjoner, både i næringsstruktur og i bosettingsmønster. Næringslivet består i stor grad av små og mellomstore bedrifter. Flest innbyggere er bosatt langs akse Stjørdal-Steinkjer.

Nord-Trøndelags næringsstruktur er sterkt preget av primærnæringene, som er avgjørende for bosetting, sysselsetting og utvikling. Nord-Trøndelag er det fylket i landet hvor landbrukets relative betydning er størst. Strukturendringene de siste årene har hatt stor påvirkning på samfunnsutviklingen. Kystområdene i Trøndelag er svært godt egnet for havbruk, og oppdrettsnæringa står for over 40 prosent av all eksport i Nord-Trøndelag. Matsektoren gir nye muligheter både for grønn og blå sektor.

Virksomheten i Norskehavet skaper stor aktivitet og omfattende ringvirkninger, og Statoils virksomhet og resten av driftsmiljøet på Stjørdal er viktig for verdiskaping i regionen. Fylkets industrimiljø er konjunkturavhengige. De største er offshoreverftet Kværner på Verdal og Norske Skog på Skogn. Med utgangspunkt i disse er det etablert innovasjonsmiljø der målet er produktutvikling, innovasjon og nyetableringer.

Fylkets kultur-, utmarks- og naturressurser gir grunnlag for opplevelsesbaserte næringer. Stjørdalsregionen har en betydelig kurs- og konferansesektor, og Trondheim Lufthavn Værnes gir nærhet til nasjonale og internasjonale markeder.

Fylkets kunnskaps- og forskningsmiljø, med Høgskolen i Nord-Trøndelag og Trøndelag Forskning og Utvikling som de største, er – sammen med kunnskapsmiljøene i Trondheim - viktige for kunnskap og innovasjon. Det har grodd fram flere gode innovasjonsmiljø og bedriftsklynger i fylket de siste årene som er viktige verktøy for nyskaping og næringsutvikling.

3. NÆRINGSPOLITISKE UTFORDRINGER OG MULIGHETER

Dette kapitlet beskriver hovedutfordringer og muligheter for nærings- og samfunnsutvikling i Nord-Trøndelag som utviklingsarbeidet gjennom RUP skal søke å møte. Utfordringer og muligheter for enkeltbransjer er nærmere omtalt i egne bransjestrategier (oversikt se vedlegg 1).

3.1. Befolkning, arbeidsmarked og boligmarked

Folketallet i Nord-Trøndelag vokser, men fylket har lavere befolkningsvekst enn landsgjennomsnittet og store regionale variasjoner i befolkningsutviklingen. Positiv utvikling i næringslivet gjør at rekruttering av kompetent arbeidskraft, spesielt til fagstillinger som krever fagbrev og høyere utdanning, er en stor utfordring både for næringsliv og offentlig sektor. Tilgang på arbeidsplasser for par i samme arbeidsmarkedsregion er en utfordring. Nord-Trøndelag har en større andel av befolkningen utenfor den ordinære arbeidsstyrken enn andre fylker, og det ligger muligheter i å trekke flere av disse inn i aktivt arbeid. Tilgang på boliger er en begrensende faktor for rekruttering til arbeidsmarkedet i mindre sentrale regioner.

3.2. Kompetanse og FoU

Det er sannsynlig at veksten i næringslivet hovedsakelig vil skje innen næringer som etterspør arbeidskraft med høyere utdanning. Det er en utfordring å fordele veksten av kompetansearbeidsplasser jevnt mellom sentrale strøk og andre regioner. Etterspørselen etter forskning i fylket er lav. Dette gjelder med få unntak både offentlig sektor og næringsliv. Det er behov for å bedre tilgangen på FoU både til næringslivet og offentlig sektor gjennom å synliggjøre mulighetene som ligger i forskning og stimulere til prosjekter for å ta i bruk FoU. Innenfor FoU, og en rekke andre utviklingsområder, har nordtrønderske aktører et høyt ambisjonsnivå. Her er samarbeid og alliansebygging en viktig strategi.

3.3. Innovasjon, entreprenørskap og internasjonalisering

Nordtrøndersk næringsliv er preget av lav lønnsomhet og lavt antall nyetableringer. Innovasjonsgraden i næringslivet er, iflg. Telemarksforskning, høy, og her gjelder det å holde trykket oppe. Flere industrimiljø og bransjer er svært følsomme for konjunktorendringer. Videre er det mangel på risikovillig kapital for å understøtte knoppskytinger og næringslivets utviklingspotensial.

Det gjennomføres en rekke tiltak for å oppnå økt entreprenørskap, men Nord-Trøndelag har lavere etablererfrekvens enn andre fylker, og for få av de nyetablerte bedriftene vokser. For å møte denne utfordringen er det nødvendig å samordne og spisse innsatsen på entreprenørskap.

Fylkets næringsliv har liten eksportandel, og det ligger muligheter i å kunne utnytte internasjonale potensial innenfor flere sektorer, bl.a. gjennom økt markedskompetanse. Med utgangspunkt i virksomheten i Norskehavet er det

potensial for ytterligere verdiskaping og økt leveranseandel fra næringslivet i landsdelen.

3.4. Landbruk og naturressurser

Samfunnsutviklingen i fylket påvirkes av store strukturendringer og lav lønnsomhet i landbruket. Det er samtidig politisk vedtatt å øke matproduksjonen med 20 % innen 2030. Markedsutviklingen for lokale matspesialiteter er imidlertid positiv og her ligger det muligheter i å skape nye produkter. Lokal matproduksjon, natur- og kulturbasert reiseliv samt grønne velferdstjenester er eksempler på nye næringer på bygdene hvor det er utviklingsmuligheter.

Konfliktene mellom rovdyrpolitikk og beitenæringer, samt miljørestriksjoner på næringsvirksomhet, er en utfordring for utnyttelse av fylkets skog- og utmarksarealer. Trelastbransjen har utfordringer som følge av konjunktursituasjonen og liten lokal avvirkning. Det ligger positive muligheter i flere drivverdige mineralforekomster som er kartlagt i Namdalen og i Verdal. Med økte priser representerer dette muligheter for næring og sysselsetting.

3.5. Infrastruktur og attraktivitet

Nord-Trøndelag ligger på landstoppen når det gjelder bredbåndsutbygging. Likevel er ikke alle deler av fylket fullt utbygd, og fylkeskommunen vil fortsatt være en pådriver for full utbygging av bredbåndsnettet. Bredbåndsteknologien gir muligheter innen næringsutvikling og bolyst som kan utnyttes i enda større grad enn enkelte kommuner har gjort så langt. Vegstandarder på enkelte strekninger holder ikke nødvendig kvalitet ift. næringslivets transportbehov, her er laksenæringa på kysten et godt eksempel.

Bedre livskvalitet gjennom et helhetlig fysisk, sosialt og kulturelt miljø betyr stadig mer for folk. Befolkningen og næringslivet stiller skjerpede krav til gode estetiske omgivelser og opplevelser. En videre opprusting og utvikling av våre offentlige rom gir muligheter til å fremme kulturen og utvikle egne stedsidentiteter. Dette er vesentlig i forhold til lokal stolthet og en samfunnsutvikling basert på tilhørighet og deltakelse.

3.6. Klima, energi og miljø

Midt-Norge er et underskuddsområde på kraft. Statnett bygger ut og forsterker sentralnettet for effektiv overføring av elektrisitet mellom overskudds- og underskuddsområder, og for å gi plass for ny elproduksjon. Energi- og miljøsektoren er på vei opp i Midt-Norge, både innen bio-, vind- og vannkraft. Knyttet til energiområdet er det spesielt stor økning innen leveranser til petroleumssektoren. Utfordringen er å holde trykket oppe, gjennom blant annet å forsterke forskningsfokuset i miljøene. Fortsatt synliggjøring av enøk-muligheter og av skogens potensial i klimasammenheng, til skogproduksjon og bruk av trevirke i bygg og bioenergi, er viktig.

4. VISJON OG HOVEDMÅL

4.1. Visjon

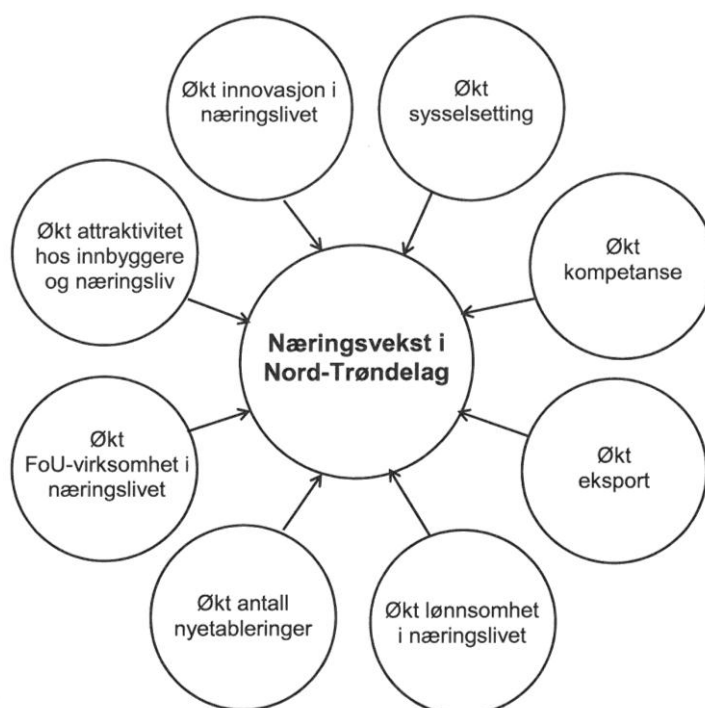
Visjonen for det regionale utviklingsarbeidet er
Verdiskaping og livskvalitet i Nord-Trøndelag

4.2. Hovedmål

Næringsvekst i Nord-Trøndelag er hovedmålet for arbeidet med regional utvikling i fylket. Det betyr at hovedfokus i virkemiddelbruken hos regionens sentrale utviklingsaktører er innrettet mot dette målet. Det tidligere målet om at 90 % av virkemidlene skal ha et direkte eller indirekte næringsperspektiv videreføres.

Virkemidlene i programmet skal bidra til regional utvikling. Programmet har fokus både på økonomisk verdiskaping og et godt samfunn for menneskene som bor her. Det innebærer i tillegg til direkte næringsrettede tiltak også innsats på en del områder som skal skape økt livskvalitet og bolyst. Aktuelle tiltaksområder som understøtter visjonens fokus på livskvalitet er stedsutvikling, attraktivitetsfremmende tiltak og utbygging av kulturell infrastruktur. Programmet tar høyde for å støtte utviklingsprosjekter innen disse områdene. I tillegg vil endel næringsretta tiltak også ha en bolystdimensjon, som eksempelvis bredbåndsutbygging.

Måloppnåelse skal vurderes etter at programperioden er over. Gjennom å uttrykke hovedmålet som et antall målbare parametere, ligger følgende modell til grunn for vurdering av måloppnåelse av RUP:

Modellen forutsetter at det er positive sammenhenger mellom næringslivets innovasjonsevne og næringsvekst, næringslivets lønnsomhet og næringsvekst osv. Når det gjelder attraktivitetsparameteren sier den noe om både fylkets attraktivitet for næringsutvikling og bosetting jfr. også programmets visjon.

Måloppnåelse vurderes etter at programperioden er over, altså når det foreligger tall for 2016. Målet er at da skal utviklingen i fylket innenfor de nevnte parameterne ha hatt en utvikling minst på landsgjennomsnittet. Utgangspunktet for målingen er nivået for 2012. Se også kapittel 7 om mål- og resultatstyring. RUP utarbeides årlig, og det er viktig å følge med på utviklingen, slik at innsatsen kan korrigeres underveis og innrettes etter de verktøy og virkemidler som viser seg å lykkes best.

Modellen vil, i tillegg til å gi et målegrunnlag, også være et bidrag til å utvikle/peke ut innsatsområder i de årlige utviklingsprogrammene – hvor det må settes inn innsats for å få til næringsvekst.

5. PRIORITERTE INNSATSOMRÅDER I 2013

For 2013 vil RUP-partnerskapet prioritere områdene infrastruktur, rekruttering og kompetanse. Utvalget er gjort blant de utfordringer og muligheter som er beskrevet i kapittel 3, og med bakgrunn i innspill fra kommunene og RUP-partnerskapet. Prosjekter som skal finansieres gjennom programmet vil bli vurdert i lys av disse prioriteringene.

Programmet er bransjenøytralt og det er et bevisst valg at enkelt næringer ikke er definerte som egne prioriterte områder. For disse er det utarbeidet egne bransjeplaner, se oversikt i vedlegg 1.

5.1. Infrastruktur og næringsnettverk

Infrastruktur brukes i denne sammenheng i overført betydning. Med infrastruktur menes eksempelvis anlegg som må til for å få bredbånd og mobilsignaler fram dit folk bor over hele fylket. I tillegg kan det også være overordnede tiltak som må gjøres for en nødvendig profilmarkedsføring av reiselivet i regionen. Kulturell infrastruktur og stedsutvikling er viktig for identitetsutvikling, kulturbasert næring og etableringsattraktivitet. Dette satsingsområdet innbefatter også den rådgivning som innovasjonsselskapene gir overfor nyetablerere og samarbeidet mellom bedrifter i ulike nettverksprogram. Vi kaller derfor alt dette for infrastruktur og næringsnettverk.

Fylkeskommunen er pådriver for å bygge ut bredbånd i Nord-Trøndelag. Utbygging av raskt bredbånd også i de ikke kommersielle områdene av fylket er viktig for næringsutvikling og bolyst. Fylkeskommunen vil derfor bidra til å fullføre utbygging av moderne infrastruktur som bredbånd og mobiltelefoni over hele fylket.

Kommunene og fylkeskommunen er en viktig del av infrastrukturen gjennom å sikre gode tjenestetilbud for innbyggere og næringsliv i fylket. Et samfunn i endring krever en utviklingsorientert offentlig sektor, der tjenestetilbudet utvikles i takt med samfunnsendringene. Her er FoU et viktig virkemiddel. Det er etablert ordninger som kan stimulere til dette, f.eks. offentlige utviklingskontrakter og Regionale Forskningsfond.

Vi har seks ulike innovasjonsmiljøer i Nord-Trøndelag som er tatt opp i nasjonale program. Disse selskapene skal bidra til god samhandling mellom gründere, bedrifter og FoU-miljø og hjelpe fram gründerbedrifter som er knyttet til miljøene.

Erfaring viser at innovasjoner skjer lettere i en bedriftsklynge enn i den enkelte bedrift. De siste årene er det etablert flere bedriftsklynger i Nord-Trøndelag og tre av disse har fått nasjonal finansiering gjennom Arena-programmet. I tillegg er det flere bedriftsnettverk i Nord-Trøndelag. Disse miljøene bør støttes og videreutvikles.

Eksempler på tiltak for bedre infrastruktur og næringsnettverk:

- Legge til rette for ytterligere fiberdekning og bedre mobildekning
- Bidra til å støtte tilretteleggende tiltak som støtter opp omkring satsingen på enkeltbedrifter
- Bidra til utvikling av innovasjonsmiljøene som er tatt opp i nasjonale programmer
- Støtte opp omkring bedrifter og miljøer som ønsker å utvikle seg innenfor klynger og bedriftsnettverk
- Legge til rette for økt bruk av FoU for å utvikle offentlige tjenester

5.2. Rekruttering til nordtrøndersk arbeids- og næringsliv

Rekruttering av kompetent arbeidskraft, spesielt til fagstillinger som krever fagbrev og høyere utdanning, vil i framtida fortsatt være krevende både for næringsliv og offentlig sektor. På samme måte vil tilgang til arbeidsplasser for par i samme arbeidsmarkedsregion og muligheter for karriereutvikling være en utfordring.

Arbeidsinnvandring er nødvendig for at enkelte sektorer skal få dekket behovet for relevant arbeidskraft, og integrering og inkludering av innvandrere blir derfor viktig og gir muligheter i mange kommuner. Konkurransen om arbeidskraften er global. Derfor må det tas hensyn til de etiske spørsmål som reises i forbindelse med rekruttering av arbeidskraft fra fattige land. Nord-Trøndelag har en utfordring i å synliggjøre at fylket er et attraktivt bostedsalternativ både når det gjelder infrastruktur, servicetilbud samt sosiale og kulturelle betingelser.

Det er et stort samfunnsproblem at ungdom faller utenfor skole og arbeidsliv. Hvis man fikk flere av disse ungdommene inn i utdanning eller jobb, ville det ha positive effekter på rekrutteringsutfordringene. Her må ansvarlige aktører jobbe helhetlig og samhandle om iverksetting av konkrete og målrettede tiltak. Oppvekstprogrammet i Nord-Trøndelag er et viktig verktøy i denne sammenheng.

Eksempler på tiltak for rekruttering:

- Tilrettelegge for rekruttering og inkludering av utenlandsk arbeidskraft
- Bedre tilpasning mellom utdanning og arbeidslivets behov for kompetanse
- Legge til rette for å beholde og utvikle kompetanse i næringer/bransjer
- Utvikle steder hvor det både er attraktivt å bo og å etablere seg
- Legge til rette for aktivt utviklingsarbeid

5.3. Kompetanse for framtidig næringsvirksomhet

Framtidige arbeidsplasser i Norge vil være kompetansekrevende. Kompetanse har stor betydning for innovasjonsevne og vekstkraft i næringslivet. Det er derfor nødvendig for nordtrøndersamfunnet å investere i kompetanse på alle nivå. Høgskolen i Nord-Trøndelag og kunnskapsmiljøene for øvrig må tilby sin

kompetanse eksternt og næringslivet må i større grad se gevinstene med samarbeid med kunnskapsmiljøene.

Nordtrøndersk næringsliv er lite internasjonalt orientert. Betydningen av ny kunnskap gjennom nettverk og strategiske allianser internasjonalt øker. For næringslivet er det viktig å opparbeide seg tilstrekkelig markedskompetanse for å kunne virkeliggjøre internasjonale markedsmuligheter.

Enkelte industri- og kunnskapsmiljø i fylket har markert seg på landsbasis, og denne posisjonen er nådd med utgangspunkt i innovasjon, kompetanse- og teknologiutvikling. Det er viktig å utfordre fylkets kunnskapsaktører og bedrifter til nærmere samhandling om målrettede satsinger som kan bidra til næringsmessig vekst. Forskning og utvikling skjer både direkte i bedriftene og på de enkelte forskningsinstitusjoner. Økt bruk av forskning er nødvendig for å videreutvikle det nordtrønderske næringslivet. Regional FoU-strategi for Trøndelag vil være førende for satsinger innenfor RUP-partnerskapet i 2013.

Eksempler på tiltak for økt kompetanse:

- Tilrettelegge for mer samhandling mellom næringslivet og FoU-institusjonene
- Tilby et utdanningstilbud som gir muligheter for å tilegne seg den kunnskap som næringslivet etterspør. Dette omfatter også tilbud innen etter- og videreutdanning
- Tilrettelegge for desentralisert etter- og videreutdanning
- Utvikle bestillerkompetansen i næringslivet
- Sikre at alle prosjekter som finansieres via RUP koordineres med pågående satsinger innenfor VRI Trøndelag og Regionalt Forskningsfond Midt-Norge

6. ØKONOMISKE VIRKEMIDLER OG VIRKEMIDDELAKTØRER

I dette kapitlet omtales fylkeskommunens utviklingsmidler, samt områder i utviklingsarbeidet hvor fylkeskommunen overfører midler til andre virkemiddelaktører, som Innovasjon Norge og kommunene. Disse satsingene er en viktig del av fylkeskommunens partnerskapsarbeid og fylkeskommunen har, i tillegg til finansieringsrollen, også viktige roller i oppfølgingen. RUP er førende for alle aktørene som er omtalt i programmet.

6.1. Fylkeskommunale utviklingsmidler

Programmets utviklingsinnsats skal ivareta hele fylket. De økonomiske virkemidlene kommer i hovedsak fra KRD med føringer om at midlene skal styrke grunnlaget for bosetting og verdiskaping i områder og landsdeler med særlige utfordringer. Midlene skal i hovedsak brukes innenfor det distriktpolitiske virkeområdet.

90 prosent av fylkeskommunens utviklingsmidler skal gå til prosjekter der målet direkte eller indirekte er næringsutvikling. Fylkeskommunens utviklingsmidler skal gå til nye og pågående utviklingsprosjekter i samsvar med programmets mål og innsatsområder. Driftsoppgaver støttes ikke.

Fylkeskommunen støtter tilretteleggende utviklingsprosjekter. Sammenheng med gjeldende politikk, planer og bransjestrategier skal synliggjøres. Prosjekter må sannsynliggjøre en regional effekt, eksempelvis effekt ut over en kommune.

RUP representerer ikke økonomiske virkemidler for utbygging av offentlig fysisk infrastruktur som veier, flyplasser, broer og bane. Nasjonal Transportplan og Fylkesvegplanen er de viktigste plandokumenter i denne sammenheng. Det kan være aktuelt å støtte utredninger og forprosjektoppgaver innenfor infrastrukturområdet med regionale utviklingsmidler. Kommunale planprosesser støttes ikke.

RUP-midler skal ikke brukes til oppfølging av Oppvekstprogrammets anbefalinger og tiltak. Men avleda prosjekt som er i samsvar med RUP-ens prioriteringer, kan være aktuelle for finansiering gjennom programmet.

6.2. Programområder med egne økonomiske rammer

6.2.1. Interreg

Gjeldende interregprogram går fra 2007-2013. Fylkeskommunen har positive erfaringer med samarbeidet Trøndelag – Jämtland og deltar i Interreg IV-A (Sverige/Norge) som kom i gang i 2008.

Den sørsamiske interregsatsingen er lagt til Interreg IV-A NORD-programmet og Nord-Trøndelag fylkeskommune har sekretariatet for dette

Program er utarbeidet for de ulike interregprogrammene og fylkeskommunen medfinansierer prosjekt med midler avsatt i RUP. Det kan også stimuleres til deltakelse i andre EU-programmer med disse midlene.

6.2.2. Omstilling

Ved ekstraordinære utfordringer knyttet til nedleggelse av næringsvirksomhet i en kommune, kan det søkes om status som omstillingskommune ("Statlig ekstrainsats i omstillingsområder"). Både kommunen selv, fylkeskommunen, Innovasjon Norge og staten har da et langsiktig oppfølgingsansvar. I Nord-Trøndelag er det for tiden en region og to kommuner som følges opp spesielt.

Meråker kommune fikk i 2007 status som omstillingskommune som følge av at Elkem la ned smelteverksdrifta i Kopperå. Fylkeskommunen fikk i 2007 fra KR D tilført kr. 25 mill. for omstillingsperioden (2008-13), og det forventes at fylkeskommunen tilfører kommunen en ekstrainsats på kr. 11 mill. Det avsettes i **2013 kr. 4.130.000** av den statlige rammen og **kr. 1.800.000** fra fylkeskommunen til dette arbeidet. Prosjektet gjennomføres etter oppdaterte planer. Det er igangsatt et strategisk arbeid for oppfølging av omstillingsarbeidet.

Nærøy kommune har de siste årene mistet et betydelig antall arbeidsplasser. Som følge av dette har fylkeskommunen fått ekstrabevilgninger over Statsbudsjettet som sammen med bidrag fra fylkeskommunen og de tre kommunene i Ytre Namdal (Nærøy, Leka og Vikna), har gitt grunnlag for et regionalt omstillingsprosjekt med **årlig ramme på kr. 6 mill.**

Omstillingsarbeidet ble igangsatt høsten 2010 og forutsatt statlig oppfølging på samme nivå som tidligere år vil samme ramme for fylkeskommunens bidrag legges til grunn i 2013.

I august 2012 besluttet styret i Sødra Cell AS å avvikle sitt eierskap i Sødra Cell Folla AS. Den umiddelbare virkningen av dette var at grunnlaget for nærmere 70 arbeidsplasser i **Verran** kommune falt bort. I denne situasjonen har kommunen med støtte fra et bredt regionalt partnerskap iverksatt et forprosjekt med tanke på et omstillingsarbeid i kommunen. Fylkeskommunen har intensjon om en omstillingsinnsats i Verran på **kr. 3 mill.** Innretning og omfang på dette arbeidet vil bli avklart gjennom forprosjektet.

Innovasjon Norge har sammen med fylkeskommunen en faglig oppfølgingsrolle opp mot disse kommunene. Erfaringer fra tidligere omstillingsprosjekter vil være en del av denne oppfølgingen.

6.2.3. Sørsamisk språk, næring og kultur

Nord-Trøndelag har en sørsamisk befolkningsgruppe. Tradisjonelt er den sørsamiske kulturen sterkt knyttet til reindriftsnæringen som har utviklet seg til å være en hovedbærer av den sørsamiske kulturen.

Høgskolen i Nord-Trøndelag har den nasjonale rollen innen høyere utdanning når det gjelder sørsamisk språk og kultur. Grong videregående skole har et tilsvarende ansvar innen videregående opplæring i Nord-Trøndelag.

Nord-Trøndelag har en betydelig satsing på sørsamisk språk, næring og kultur. Se også kap. 6.2.1 Interreg med en egen sørsamisk satsing.

6.2.4. Kompensasjonsmidler for regionalt differensiert arbeidsgiveravgift
I 2007 ble regionalt differensiert arbeidsgiveravgift (RDA) gjeninnført. Bortsett fra Leksvik og Frosta, fikk alle kommunene i fylket ordningen tilbake som tidligere. I Statsbudsjettet mottar fylkeskommunene midler over kap. 551 post 61 for en ekstrainsats i kommuner med bedrifter som ikke fikk tilbake ordningen. Ordningen er todelt:

- direktekompensasjon til bedrifter for økte kostnader. I og med at de aller fleste kommunene i Nord-Trøndelag har fått tilbake ordningen, er dette beskjedne beløp for vårt fylke (i 2012 kr. 880.000). Midler som tilflyter fylket innenfor ordningen fordeles i samarbeid med berørte kommuner.
- bevilgning som har sitt opphav i endringer i beregningsgrunnlaget for kompensasjon. I 2012 fikk Nord-Trøndelag tildelt en pott på kr. 9.1 mill. øremerket utbygging av bredbånd og annen infrastruktur. Ordningen videreføres i 2013, men fordelingen er ikke klar før våren 2013.

6.2.5. VRI Trøndelag

VRI Trøndelag (Virkemidler for regional FoU og innovasjon) er et samarbeid mellom forskningsmiljø, virkemiddelaktører og næringsliv i Trøndelag. Gjennom VRI Trøndelag kan bedrifter i regionen få tilgang til FoU-basert bistand i sine utviklingsprosesser (FoU: forskning og utvikling). Gjennom ordninger som kompetansemegling og studentmobilitet kan VRI Trøndelag bidra til å finne den beste kompetansen i forhold til bedriftens utfordringer, og gi økonomisk støtte til innkjøp av denne kompetansen. Satsingsområdene i VRI Trøndelag er mat, fornybar energi og miljøteknologi og opplevelsesnæringer. I enkelte tilfeller kan også prosjekter utenfor disse innsatsområdene støttes.

6.2.6. Regionalt Forskningsfond Midt-Norge

Det midtnorske forskningsfondet er et samarbeid mellom fylkene Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal. Fondet disponerer en årlig ramme på om lag 25-30 mill. kroner og satsingsområdene er marin sektor, mat, maritim sektor, olje/gass, fornybar energi og miljøteknologi og innovasjon i offentlig sektor. Målet med ordningen er å styrke forskning for regional innovasjon og regional utvikling og mobilisere til økt FoU-innsats i regionene. Videre skal de regionale forskningsfondene bidra til økt forskningskvalitet og utvikling av gode og konkurransedyktige FoU-miljøer i regionene.

6.3. Samlet fylkeskommunal utviklingsinnsats i RUP 2013

Tilgang virkemidler 2013:

Regionale utviklingsmidler:		
KRD utviklingsmidler (kap. 551 post 60)		102.190.000
KRD Interregmidler sentralt (kap. 551 post 60)		5.490.000
KRD ekstrainsats omstilling (Meråker, fond)		4.130.000
Landbruks- og matdepartementet (RLK-midler)		1.740.000
FK Fylkeskommunale utviklingsmidler		26.770.000
Sum regionale utviklingsmidler		140.320.000
Øremerkede midler:		
KD Spillemidler til idrettsanlegg, nærmiljøanlegg og kulturbygg		43.000.000
FK Tilskudd til friluftsspel og festivaler		1.100.000
FK Friluftsmidler		310.000
Sum øremerkede midler:		44.410.000
SUM nye midler		184.730.000
Eventuelle restmidler fra 2012		
Samlet utviklingsinnsats i 2013		184.730.000

I tillegg kommer en del statlige virkemidler som tildeles i 2013. Nivået var i 2012:

Sametinget	Tospråklighetsmidler	1.200.000
Direktoratet for naturforvaltning	Friluftsmidler	600.000
Direktoratet for naturforvaltning	Midler til viltformål	400.000
KRD	Kompensasjonsmidler for regionalt differensiert arbeidsgiveravgift (RDA)	9.890.000

Fordeling virkemidler 2013:

Bevilgninger til andre forvaltere:		
Innovasjon Norge		52.000.000
Kommunale/regionale fond		20.030.000
Omstillingskommuner		13.430.000
Interreg		6.490.000
Sum bevilgninger til andre forvaltere:		91.950.000
Øremerkede midler forvaltet av fylkeskommunen:		
Sørsamisk språk, næring og kultur		500.000
Rekuttering, likestilling og kompetanse i landbruket (RLK)		1.740.000
Fylkeskommunale friluftsmidler		310.000
Spillemidler til idrettsanlegg, nærmiljøanlegg og kulturbygg		43.000.000
Tilskudd til friluftsspel og festivaler		1.100.000
Sum øremerkede midler forvaltet av fylkeskommunen		46.650.000
Frie fylkeskommunale utviklingsmidler til satsinger i RUP		46.130.000
Eventuelle restmidler fra 2012		
Samlet utviklingsinnsats i RUP 2013		184.730.000

Forkortelser:

KRD: Kommunal- og regionaldepartementet

RLK: Rekruttering, likestilling og kompetanse i landbruket

KD: Kulturdepartementet

FK: Fylkeskommunen

6.4. Innovasjon Norge

Innovasjon Norge eies av Nærings- og handelsdepartementet og fylkeskommunene. Kontoret i Nord-Trøndelag er det redskap fylkeskommunen benytter i det bedriftsrettede arbeidet. Fylkeskommunen vil i 2013 overføre **kr. 49.750.000** til Innovasjon Norge til bedriftsutvikling og **kr. 2.250.000** til transportstøtte.

I tråd med de næringspolitiske utfordringer beskrevet foran, bes Innovasjon Norge arbeide med innovasjon, entreprenørskap og internasjonalisering. Innovasjon Norge bes også å videreføre etablereropplæringen på vegne av det regionale partnerskapet, samt å opprettholde innsatsen overfor ungdom og kvinner. Som en følge av de prioriterte innsatsområdene bes Innovasjon Norge særlig å arbeide med bedriftsklynger og bedriftene i disse klyngene.

6.5. Kommunalt arbeid for næringsutvikling

Kommunene er førstelinjetjeneste i næringsutviklingsarbeidet. En viktig del av dette arbeidet er forvaltning av midler til regional utvikling på lokalt nivå. Fylkeskommunen overfører vesentlige midler til kommunale/regionale fond. RUP er førende for forvaltningen av midlene.

KRD gjennomførte en evaluering av ordningen i 2011. Resultatene viser at midlene har bidratt til å styrke arbeidsplasser i det lokale næringslivet, til økt attraktivitet og hatt en viktig utløsende effekt på andre midler. Tilbakemeldinger fra kommuner i Nord-Trøndelag er at fondene er et viktig virkemiddel for utviklingsarbeidet i egen kommune/region og gir mulighet for lokalpolitisk engasjement i næringsutviklingsarbeidet.

I flere år har fylkeskommunen premiært regionalt samarbeid om forvaltning av kommunale/regionale fond ved bruk av stimuleringspenger. Begrunnelsen har vært at interkommunal organisering styrker kompetanse og kapasitet og bidrar til nødvendige grenseoverskridende perspektiver i utviklingsarbeidet. Strukturene synes nå å være på plass og de fleste kommunene samarbeider om bruken av midlene. Fylkeskommunen ønsker fortsatt regional organisering av kommunale fond, men har tillit til at kommunene, basert på sine erfaringer med regionale fond, vil videreføre samarbeidet. Fra 2013 avsluttes derfor stimuleringsordningen. Fylkeskommunen vil, ut fra samme begrunnelse, ikke lengre legge føringer på hvor stor andel av fondene som legges ut til enkeltkommunene.

Fondene vil bli tildelt regionrådene/kommunesamarbeidene slik at de vil fortsatt ha ansvar for forvaltning og rapportering.

Fylkeskommunen setter følgende forutsetninger til kommunene:

- Samarbeidet mellom kommunene videreføres og videreutvikles
- Kommunenes næringsapparat tar aktivt del i forvaltningen av fondene
- Deltakelse i Nord-Trøndelag Forum for Næringsutvikling

Samarbeidet om forvaltningen av fondene reguleres av årlige tildelingsbrev fra fylkeskommunen til kommunene.

Fordelingen av fond er basert på KRD's distriktpolitiske soner. Midler øremerket i statsbudsjettet for 2013 til kommunale fond, **kr. 20.030.000**, fordeles slik:

I **sonen IV** (Leka, Vikna, Nærøy, Namsskogan, Røyrvik, Lierne, Høylandet, Grong, Snåsa, Fosnes, Overhalla, Namsos, Namdalseid, Flatanger, Verran, Mosvik, Meråker) får hver kommune **kr. 855.000**.

I **sonen III** (Leksvik, Inderøy, Steinkjer, Verdal, Frosta) får hver kommune **kr. 810.000**.

I **sonen II** (Levanger) får kommunen **kr. 745.000**.

I **sonen I** (Stjørdal) får kommunen **kr. 700.000**.

Det vises for øvrig til vedlagte retningslinjer for bruken av fondene.

6.6. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

Fylkesmannen skal medvirke til at den nasjonale landbrukspolitikken blir gjennomført regionalt. Fylkesmannen og kommunene forvalter en rekke ordninger retta mot miljø, jord- og skogbruk, samt nærings og bygdeutvikling.

Nytt i 2013 er Regionalt Bygdeutviklingsprogram som er felles for Trøndelagsfylkene. Programmet er en oppfølging av Landbruksmelding for Trøndelag for 2010 og målsettingen er å styrke og samordne det regionale miljø- og næringsarbeidet. Dette skal bidra til økt mobilisering av lokale ressurser og bygge opp under den lokale vekstkraften.

Regionalt Bygdeutviklingsprogram består av tre fylkesvise strategier:

- Regionalt næringsprogram (RNP), om bruken av bygdeutviklingsmidlene med målsetting å legge til rette for langsiktig og lønnsom verdiskaping i og i tilknytning til landbruket.
- Regionalt miljøprogram (RMP), om de regionale miljøtilskuddene til kulturlandskapstiltak samt reduksjon av landbruksforurensning.
- Regionalt skog- og klimaprogram (RSK), om tilskuddsmidler knyttet til planlegging og gjennomføring av skog- og miljøtiltak.

7. MÅL- OG RESULTATSTYRING

Hovedmålet for Regionalt utviklingsprogram for perioden 2013-2016 er "Næringsvekst i Nord-Trøndelag". Fylkestinget er opptatt av i hvilken grad virkemiddelbruken gjennom programmet bidrar til å nå dette målet. Effektmåling av virkemiddelbruken er viktig også for å sikre gode prioriteringer av virkemidlene og for evt. å kunne gjøre korrigeringer underveis.

Mål- og resultatstyringen av virkemiddelbruken gjennom RUP gjennomføres slik:

1. Nasjonalt opplegg for effekt- og resultatmåling
2. Fylkeskommunens system for aktivitetsmåling
3. Eksterne evalueringer etter behov
4. Måloppnåelse av hovedmålet i RUP

Opplegget for mål- og resultatstyring er beskrevet nærmere i vedlegg 2.

8. VEDLEGG

VEDLEGG 1 REGIONALE PLANER OG STRATEGIER

Oversikt over de mest sentrale regionale planer og strategier som Regionalt utviklingsprogram skal medvirke til å oppfylle:

- [Fylkesrådets politiske plattform "Nord-Trøndelag inn i framtida"](#)
- [Regional planstrategi for Nord-Trøndelag 2012-2016](#)

- [Marin Strategiplan Trøndelag 2011-2014](#)
- [Reiselivsstrategi for Trøndelag 2008-2020](#)
- [Landbruksmelding for Trøndelag](#)
- [Landbruksmelding for Trøndelag - status og oppfølging](#)
- [Ungdomspolitisk plattform Nord-Trøndelag fylkeskommune 2012-2015](#)
- [Strategiplan for kulturnæringer Trøndelag 2009-2016](#)
- [FoU-strategi for Trøndelag](#)
- [Klima- og energiplan Nord-Trøndelag](#)
- Regionalt bygdeutviklingsprogram (vedtas desember 2012)
- Internasjonal strategi Trøndelag (vedtas desember 2012)
- [Strategi for folkehelsearbeidet i Nord-Trøndelag 2011-2014](#)
- Strategi for idrett og friluftsliv (2013-2016)

VEDLEGG 2

MÅL- OG RESULTATSTYRING I RUP 2013

Fylkeskommunens virkemidler er i stor grad tilretteleggende. Effekt- og resultatmåling av denne type støtte er utfordrende, både fordi effektene gjerne kommer flere år etter prosjektavslutning, fordi tilretteleggende prosjekter kan være vanskelig å se målbare resultater av, og fordi effekter av innsats påvirkes av eksterne forhold (eksempelvis konjunkturutviklingen).

Mål- og resultatstyring av virkemiddelbruken gjennom RUP er 4-delt:

1. Nasjonalt opplegg for effekt- og resultatmåling
2. Fylkeskommunens system for aktivitetsmåling
3. Eksterne evalueringer etter behov
4. Måloppnåelse av hovedmålet i RUP

1. Nasjonalt opplegg for effekt- og resultatmåling

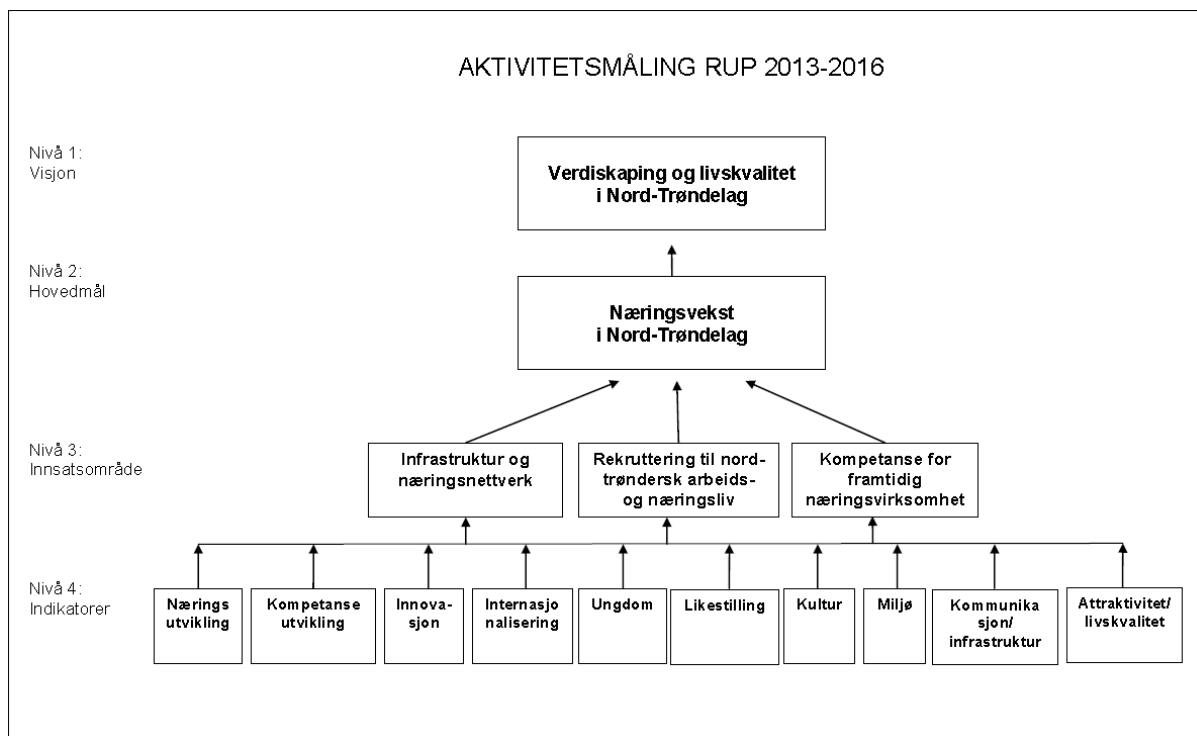
Fylkeskommunen har innarbeidet det nasjonale opplegget for effekt- og resultatmåling som er utviklet av KRD. Det er koplet til sluttrapportering ifb. med utbetaling av tilskudd. Prosjektene skal rapportere på måloppnåelse, de viktigste resultater og forventede effekter. I tillegg skal det rapporteres på hvorvidt prosjektene har bidratt til:

- bedret lønnsomhet
- bedret konkurransevne
- opprettholde/videreutvikle eksisterende virksomhet, evt. nyetableringer
- økt innovasjon/innovasjonsevne
- økt kompetanse
- økt tilgjengelighet
- større attraktivitet som bosted eller lokaliseringsvalg for bedrifter
- økt attraktivitet som reisemål
- styrking av regionale sentra
- stabilisering eller økning av befolkningen

Opplegget følges opp i 2013, og vil etter hvert som prosjekter avsluttes gi økt kunnskap om effekter og resultater.

2. Fylkeskommunens system for aktivitetsmåling

Fylkeskommunen har i flere år hatt et system for aktivitetsmåling. Systemet innebærer en måling av hvordan virkemidlene er brukt i forhold til programmets 3 innsatsområder, og et sett av 10 underliggende indikatorer, slik:

De fleste prosjekter kjennetegnes ved flere indikatorer, slik at summen både i prosent og faktisk vil overgå 100 prosent. Eksempelvis kan et reiselivsprosjekt både ha næringsutviklings-, internasjonalsiserings- og attraktivitetsperspektiv.

Det er satt følgende mål for virkemiddelbruken ift. fordeling på indikatorene:

INDIKATORER OG MÅL FOR VIRKEMIDDELBRUKEN I %	
Næringsutvikling 90%	Likestilling 20%
Kompetanseutvikling 50%	Kultur 30%
Innovasjon 40%	Miljø 20%
Internasjonalisering 20%	Kommunikasjon/infrastruktur 20%
Ungdom 20%	Attraktivitet/livskvalitet 20%

Alle som forvalter virkemidler gjennom Regionalt utviklingsprogram skal rapportere til fylkeskommunen på disse 10 indikatorene for de prosjekter de innvilger.

3. Eksterne evalueringer etter behov

Ved behov gjennomføres eksterne evalueringer av deler av utviklingsinnsatsen. I 2011 ble eksempelvis virkemiddelbruken overfor innovasjonsselskapene og stedsutvikling evaluert.

4. Måloppnåelse av hovedmålet i RUP

Oppnåelsen av hovedmålet Næringsvekst i Nord-Trøndelag vil bli målt med utgangspunkt i de 8 parametrene som beskriver hovedmålsettingen på side 6.

Måleverktøy er bl.a. Telemarksforskningens årlige analyser som lages på oppdrag av Innovasjon Norge, SSB-statistikk og Norges Forskningsråds Indikatorrapport.

VEDLEGG 3

RETNINGSLINJER FOR BRUK AV KOMMUNALE/REGIONALE FOND I 2013

1. Formål

Formålet med tildeling av kommunale/regionale fond er å skape politisk engasjement for et aktivt næringsutviklingsarbeid i kommunene, tilføre midler til mindre og lokale prosjekt, og at det kommunale tiltaksapparatet skal kunne spille en aktiv rolle.

2. Vilkår for forvaltningen av kommunale/regionale fond

Fylkeskommunen setter følgende vilkår for forvaltningen:

- Eksisterende samarbeid mellom kommunene videreutvikles
- Fondene skal anvendes i tråd med satsingsområdene i RUP
- Kommunenes næringsapparat tar aktivt del i forvaltningen av fondene
- Deltakelse i Nord-Trøndelag Forum for Næringsutvikling
- Fondene kan ikke brukes til ordinære kommunale driftsoppgaver
- KRDs retningslinjer for kap. 551, postene 60 og 61, gjelder for fondene

3. Arbeidsfordeling mellom fylkesnivå og kommunalt/regionalt nivå

For å ha en avklart arbeidsfordeling mellom fylkesnivå og kommunalt/regionalt nivå, gjelder følgende *veiledende* arbeidsdeling:

- Bedriftssaker:
Kommunene behandler alle saker som krever lokal innsikt og som har et lokalt marked
Innovasjon Norge behandler alle saker for potensielle vekstetablerere og for bedrifter med nasjonalt og internasjonalt marked
- Utviklingsprosjekter under kr. 150.000
Prosjekter med kostnadsrammer under kr. 150 000 bør behandles på lokalt/regionalt nivå
- BU-saker
Skal behandles på fylkesnivå uavhengig av beløpsgrenser. Kommunale/regionale fond kan likevel benyttes i "gråsonesaker".

4. Organisering

Fondene tildeles regionrådene/kommunesamarbeidene, som har ansvar for forvaltningen. For Leksvik og Flatanger, som har kommunale fond, ligger ansvaret hos kommunene.

Følgende hovedmodell anbefales:

- Politisk valgt styringsgruppe
- Et sekretariat foretar ordinære sekretariatsoppgaver
- Det skal utarbeides vedtekter for bruken av midlene

Sekretariatene har ansvaret for rapporteringen (beskrevet nærmere i tildelingsbrevet til kommunene) for bruken av hele fondet. Det åpnes for at en andel på inntil 5 % av fondet kan brukes til administrasjon.

VEDLEGG 4

OVERSIKT OVER INTERKOMMUNALE/REGIONALE SAMARBEID I NORD-TRØNDELAG

I et distriktsfylke er regionalt samarbeid viktig både for å kunne ha tilstrekkelig fagkompetanse, god ressursutnyttelse, grenseoverskridende perspektiver og for å yte gode tjenester til befolkningen. I et samfunn som utvikles både nasjonalt og internasjonalt, er samarbeid en forutsetning for å lykkes. Uavhengig av kommuners og regioners størrelse vil omstillings- og tilpasningsevne være viktige faktorer for konkurransevne og utvikling.

Over år er det utviklet et bredt og omfattende regionalt samarbeid mellom kommunene i Nord-Trøndelag. Intensitet og kompleksitet varierer fra mer løslige og strategiske samarbeidskonstellasjoner til omfattende tjenestesamarbeid for eksempel gjennom samkommuner. Under gis en oversikt (ikke utfyllende) over viktige samarbeidsregioner, og noen karakteristika ved dem:

Midtre-Namdal samkommune (Namsos, Overhalla, Namdalseid og Fosnes). Fra 2009 etablerte disse fire kommunene Midtre-Namdal samkommune som et fireårig prosjekt. Forvaltningen av det regionale næringsfondet er flyttet over til samkommunen.

Indre Namdal regionråd (Røyrvik, Namsskogan, Grong, Lierne, Høylandet og Snåsa). Kommunene samarbeider både om planlegging, tjenesteyting og regionalt utviklingsarbeid (bl.a. regionalt næringsfond). Basis for samarbeidet er Fylkesdelplan Indre Namdal, som avløses av Regionale strategier for Indre Namdal i 2013.

Kystgruppen (Vikna, Nærøy og Leka). Kommunene har et regionalt samarbeid knytta til utviklingsstrategier og regionalt utviklingsarbeid (bl.a. regionalt næringsfond). Fra 2010 er det iverksatt et regionalt omstillingsarbeid som omfatter alle de tre kommunene (se kap. 6.2.2).

Værnesregionen (Frosta, Meråker, Stjørdal, Malvik, Tydal og Selbu) Samarbeidet går over fylkesgrensen, og kommunene har utarbeidet en felles strategisk næringsplan for Værnesregionen. Næringsalliansen (næringsforeningene og næringsmedarbeiderne i kommunene) bidrar med konkrete tiltak og gjennomføring av disse.

Verdal/Levanger

Kommunene har et formalisert samarbeid innenfor en rekke tjenesteområder gjennom Innherred samkommune. Utviklings- og nærings samarbeid (inkl. regionalt fond) blir ivaretatt på strategisk nivå som viktig del av samarbeidet.

Inntrøndelagsregionen (Inderøy, Verran og Steinkjer). Kommunene har vedtatt et felles strategisk styringsdokument De samarbeider om felles fond og ulike kommunale administrative tjenester. Kommunesammenslåingen mellom Mosvik og Inderøy følges opp med overgangsordning knytta til kommunalt/regionalt fond. Kommunene åpner opp for å innlemme andre kommuner i samarbeidet på enkelte områder.

Fosen Regionråd (Leksvik, Ørland, Bjugn, Osen, Roan, Rissa, Åfjord)

Samarbeidet går over fylkesgrensen og samarbeidet gjennom Fosen Regionråd gjelder både ulike tjenesteområder og strategisk planlegging for regionen.

Region Namdal (Namsos, Overhalla, Namdalseid, Flatanger, Fosnes, Røyrvik, Namsskogan, Grong, Lierne, Høylandet, Snåsa, Vikna, Nærøy, Leka, Bindal og Osen). Ordførerforum som møtes tre -fire ganger pr. år. Forum for drøfting og politikktutforming av regionalpolitiske saker med et Namdalsperspektiv. Nærings- og samfunnsutvikling, samferdsel, reiseliv, utvikling av felles tjenester i Namdalen, samhandlingsreformen er sentrale tema.